

KS. ADAM MŁYNARCZYK

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Warszawa

CZY SYNOD BISKUPÓW TO ZAGROŻENIE DEMOKRATYZACJI KOŚCIOŁA? KILKA UWAG NA KANWIE MEDIALNEJ KRYTYKI SYNODU

1. Wprowadzenie. 2. Medialny obraz Synodu. 3. Pojęcie demokracji a struktura Kościoła.
4. Synod strukturą demokratyczną?

Słowa kluczowe: Kościół katolicki, media, prawo kanoniczne, synodalność, Synod Biskupów

1. WPROWADZENIE

Ostatni Synod Biskupów¹, dotyczący zagadnienia synodalności w Kościele katolickim, wywołał szeroko zakrojoną dyskusję, dając pole do manewru zarówno zwolennikom synodalności, którzy dostrzegli w niej otwartość na nowe problemy, odejście od domniemanej postawy skostniałości i zamarcia w dogmatach, jak i jej przeciwnikom, którzy widzieli w niej niebezpieczeństwo rozmycia doktryny i zagrożenia domniemaną demokratyzacją Kościoła. Ten zarzuty staną się przedmiotem naszych rozważań w obrębie niniejszego przedłożenia².

¹ Niniejszy artykuł stanowi opracowanie wystąpienia na Ogólnopolskiej konferencji naukowej „Synodalność – szansa czy zagrożenie dla Kościoła”, zorganizowanej przez Ogólnopolskie Seminarium dla Starszych Kandydatów do Świeców w Łodzi 23 maja 2024 r.

² Warto pokusić się w tym miejscu na pewną uwagę metodologiczną. Tło dla niniejszego opracowania stanowią artykuły zamieszczone w sieci Internet, które podejmowały tematykę Synodu o synodalności i odnosiły się do niego krytycznie. Nie jest to, rzecz jasna, jedyna narracja internetowa, która odnosi się do zagadnienia Synodu, pojawiło się bowiem również wiele opracowań wskazujących na pozytywny wpływ Synodu na życie Kościoła, na aktualność głoszenia Dobrej Nowiny we współczesnym świecie oraz na zaangażowanie świeckich w życie Kościoła. Krytyka instytucji Synodu w niniejszym opracowaniu zostanie poddana weryfikacji, czy i na ile zarzuty kierowane wobec tej instytucji, są zasadne w optyce kanonicznej, pozostawiając przestrzeń nauk teologicznych dla specjalistów z zakresu eklezjologii.

Ponadto, aby pozostać precyzyjnym w swoim wywodzie, należy wskazać, że samo słowo „synod” jest pojęciem nieostrym, wymagającym dookreślenia. W systemie prawa kanonicznego terminu tego używa się na określenie: 1) Synodu biskupów (*Synodus Episcoporum*), jako zebrania przedstawicieli

2. MEDIALNY OBRAZ SYNODU

PCh24.pl: *Kapłaństwo kobiet, demokratyzacja Kościoła. Synod o synodalności rozpoczął nową debatę*³. To jeden z tytułów, na które można natrafić, śledząc medialne doniesienia dotyczące trwającego Synodu biskupów. Autor w krótkim opracowaniu zreferował czytelnikom wypowiedź kard. Jean-Claude'a Hollericha, w której purpurat mówił o otwarciu się na świeckich katolików i wskazywał kwestie, które – jego zdaniem – powinny stać się przedmiotem dyskusji. Brak tu jednak realizacji tematu wskazanego w tytule: autor nie odnosi się do procesu demokratyzacji Kościoła.

*Marek Miśko: Synod o synodalności: Czy to naprawdę potrzebne?*⁴. Marek Miśko w swoim tekście w merytoryczny, zwięzły sposób zreferował wątpliwości rodzące się w związku z Synodem. Autor napisał: *Jeśli chodzi o demokratyzację w Kościele, czy naprawdę jest to możliwe bez naruszenia jego hierarchicznej struktury? A jeśli tak, czy nie grozi to wprowadzeniem chaosu i nieporozumień? [...] Innym poważnym zagrożeniem, jakie niesie ze sobą Synod o synodalności, jest potencjalne podważenie jedności Kościoła. Jeśli różne części Kościoła zaczną podejmować decyzje na własną rękę, bez uwzględnienia całego ciała, czy to nie doprowadzi do podziałów i niezgody?*⁵. Ten tekst ma charakter dość zachowawczy. Autor w konkluzji nie udzielił odpowiedzi na postawione pytania, ale lakonicznie stwierdził, że Kościołowi w tej przestrzeni potrzebna jest ostrożność.

Kolejny tekst opublikowany w sieci Internetu, który należy poddać analizie, nosi tytuł *Synodosceptycy – jakie są największe obawy związane z Synodem?*⁶ W nim wskazano na następujące zagrożenia wynikające z trwającego Synodu: abstrakcyjność podejmowanych zagadnień, brak precyzji języka w dokumentach, brak hermeneutyki ciągłości wyrażający się w oderwaniu od Tradycji, jak np. wypowiedzi Ojców czy Doktorów Kościoła, obawa, że wnioski, do których ma dojść Synod zostały już dawno ustalone i dotyczą one ważnych elementów nauczania Kościoła⁷, demokratyzacja Kościoła zmierzająca do rozmycia doktryny, zagrożenie dla hierarchicznej struktury Kościoła.

biskupów z całego świata, różne od Soboru powszechnego; 2) Synodu partykularnego (*Concilium particulare*), który może przyjmować formę Synodu plenarnego (*Concilium plenarium*), jeżeli gromadzi biskupów przedstawicieli wszystkich Kościołów partykularnych w tej samej Konferencji Biskupów lub Synodu prowincjalnego (*Concilium provinciale*), w którym uczestniczą przedstawiciele Kościołów partykularnych tworzących tę samą prowincję kościelną (metropolię), 3) Synodu diecezjalnego (*Synodus dioeciesana*), jako zebrania kapłanów i wiernych danej diecezji lub Kościoła partykularnego zrównanego w prawie z diecezją w celu świadczenia pomocy jej pasterzowi. W niniejszym opracowaniu użycie terminu synod będzie tożsame z odniesieniem się do Synodu biskupów.

³ *Kapłaństwo kobiet, demokratyzacja Kościoła. Synod o synodalności rozpoczął nową debatę*, <https://pch24.pl/kaplanstwo-kobiet-demokratyzacja-kosciola-synod-o-synodalnosci-rozpoczal-nowa-debate/> (dostęp: 16.09.2024).

⁴ *Marek Miśko: Synod o synodalności: czy to naprawdę potrzebne?*, <https://www.tysol.pl/a112238-marek-misko-synod-o-synodalnosci-czy-to-naprawde-potrzebne> (dostęp: 16.09.2024).

⁵ Tamże.

⁶ M. Józwiak, *Synodosceptycy – Jakie są największe obawy związane z synodem?*, <https://misyjne.pl/synodosceptycy-jakie-sa-najwieksze-obawy-zwiazane-z-synodem/> (dostęp: 16.09.2024).

⁷ Tamże.

W tekście *Synod obok „synodu”. Antidotum Franciszka na groźbę schizmy?*⁸ Autor wskazał na problemy związane z tzw. niemiecką drogą synodalną. Po nakreśleniu historii i zakresu zagadnień podejmowanych przez drogę synodalną w Niemczech ukazano niebezpieczeństwo polaryzacji wewnątrz Kościoła tak radykalnej, że mogłaby ona doprowadzić do ewentualnej schizmy. Jednocześnie podkreślono, że działania synodalne mogą – przeciwnie – mieć charakter zapobiegawczy wobec zagrożenia schizmą.

W swojej wypowiedzi o „apologetycznym” charakterze, arcybiskup Adrian Galbas, wówczas metropolita katowicki, odniósł się do podnoszonych wobec instytucji synodu zarzutów: *Istnieje lęk przed tym, że wchodząc na drogę synodu, Kościół straci swą tożsamość i stanie się wspólnotą jakby sprostaktyzowaną. Ale celem synodu nie jest zmiana doktryny Kościoła, tylko odpowiedź, w jaki sposób dzisiaj głosić Ewangelię*⁹. Hierarcha wskazał również, że pewien niepokój budzi utożsamienie instytucji synodu z synodalną drogą Kościoła w Niemczech.

Kolejny z analizowanych tekstów jest autorstwa nieżyjącego już kardynała George’a Pella¹⁰. Purpurat zwrócił uwagę na zbyt szerokie grono osób partycypujących w Synodzie, nazywając taką postawę „radykalną inkluzją”, cechującą się brakiem wymogu wiary od osób, które biorą udział w dyskusji na temat Kościoła, co może prowadzić do sytuacji, w której „nie można ustalić ani zaproponować ostatecznych stanowisk” w kwestiach doktrynalnych (np. aborcja i antykoncepcja, kapłaństwo kobiet itp.). Kardynał G. Pell zauważył również pewne mankamenty organizacyjne Synodu polegające np. na odsunięciu biskupów „na bok”, podczas gdy historycznie to oni, jako strażnicy doktryny, odgrywali kluczową rolę na synodach.

W tekście *Nie powielajcie naszych błędów! Nawróceni anglikańscy hierarchowie ostrzegają przed procesem synodalnym*¹¹ przytoczone zostały wypowiedzi duchownych – niegdyś anglikańskich, obecnie katolickich. Wskazali oni, że doświadczenie kościoła Anglii pokazało, że pomimo intencji wsłuchania się w głos Ducha Świętego, wsłuchiowano się raczej w głos ducha światowego. Drugi z duchownych wskazał, że zdarza się, iż ci, których prosi się o konsultację w sprawach wiary, często sami potrzebują katechezy, lub nawet ewangelizacji.

Wskazane powyżej treści zaczerpnięte z opublikowanych w Internecie artykułów to zapewne jedynie „próbka” z całokształtu obrazu Synodu, który czytelnik może odnaleźć w źródłach internetowych. Nie sposób bowiem przeanalizować całości doniesień medialnych. W przytoczonych powyżej publikacjach formułowano pytania o synodalność i stawiano zarzuty wobec instytucji Synodu biskupów w takiej formie, w jakiej odbywa się on obecnie. Konieczne będzie zatem zrekapitulowanie

⁸ T. Krzyżak, *Synod obok „synodu”. Antidotum Franciszka na groźbę schizmy?*, <https://catolico.stacja7.pl/dwa-synody-jak-ugasic-schizme/> (dostęp: 16.09.2024).

⁹ Abp Galbas: *wbrew istniejącym lękom, celem synodu nie jest zmiana doktryny Kościoła*, <https://misyjne.pl/abp-galbas-wbrew-istniejącym-lekom-celem-synodu-nie-jest-zmiana-doktryny-kosciola/> (dostęp: 16.09.2024).

¹⁰ Kard. G. Pell *wskazywał na zagrożenia procesu synodalnego*, <https://misyjne.pl/kard-pell-wskazywal-na-zagrozenia-procesu-synodalnego/> (dostęp: 16.09.2024).

¹¹ *Nie powielajcie naszych błędów! Nawróceni anglikańscy hierarchowie ostrzegają przed procesem synodalnym*, <https://pch24.pl/nie-popelniajcie-naszego-bledu-anglikanscy-hierarchowie-ostregaja-katolikow-przed-procesem-synodalnym/> (dostęp: 16.09.2024).

dotychczasowych rozważań. Zarzuty formułowane wobec Synodu, po pierwsze, mogą wynikać z utożsamienia samej instytucji synodu z niemiecką drogą synodalną. Po wtóre, są wyrazem obawy o zmianę struktury Kościoła z hierarchicznej na demokratyczną, co w konsekwencji może doprowadzić do możliwości dyskusji i forsowania zmian doktryny. Po trzecie, obawy budzi dobór konsultorów, a więc dopuszczenie z głosem decyzyjnym nie-biskupów i osób o budzącym wątpliwości poziomie wiedzy teologicznej.

3. POJĘCIE DEMOKRACJI A STRUKTURA KOŚCIOŁA

Aby odpowiedzieć na pytanie zawarte w temacie, konieczne jest – przynajmniej w minimalnym stopniu – zarysowanie zakresu pojęć demokracji i demokratyzacji, którymi będziemy się posługiwać.

Demokracja to jak wiadomo forma ustroju państwa, w której władzę dzierży społeczność i sprawuje ją albo w sposób bezpośredni, albo pośredni – za pomocą swoich przedstawicieli. Jako ustrój państwa demokracja jest przez Magisterium Kościoła uznawana za taką formę, która odpowiada godności osoby ludzkiej i fundamentalnej równości każdego człowieka. Jan Paweł II w Encyklice *Redemptor hominis* wskazał: *Sam podstawowy sens istnienia państwa jako wspólnoty politycznej polega na tym, że całe społeczeństwo, które je tworzy – w danym wypadku odnośny naród – staje się niejako panem i władcą swoich własnych losów*¹². W katolickiej nauce społecznej „istota demokracji nie opiera się na zasadzie prymatu większości, ale na koncepcji personalizmu oraz przekonaniu, że świeccy katolicy są w stanie sami sobą kierować, a zwłaszcza wybierać tych, którzy w oparciu o cnotę mądrości są w stanie rzetelnie, z poszanowaniem przyrodzonych praw bliźnich sprawować władzę”¹³.

Pozytywna ocena demokracji jednak – co należy podkreślić – dotyczy społeczności państwowej. Kościół, jako wspólnota wierzących, ma strukturę teandryczną, więc bosko-ludzką, a w widzialnym jej wymiarze jest to struktura – z woli Boskiego Założyciela – hierarchiczna.

Poprzez demokratyzację, na potrzeby naszych rozważań (posługując się z konieczności pewnym skrótem myślowym), będziemy rozumieć pewien proces zachodzący wewnątrz struktury Kościoła, zmierzający od hierarchicznego ustroju ku ustrojowi demokratycznemu, a więc przyznającemu wszystkim ochrzczonym równy udział we władzy rządzenia. Ksiądz prof. Paweł Bortkiewicz stwierdza: *W epoce demokracji coraz częściej słychać wołanie o demokratyzację Kościoła. Te głosy są dziś szczególnie mocne – demokracja jawi się jako urzeczywistnienie praw człowieka w najwyższym stopniu*¹⁴. Proces ten tak właśnie rozumiany budzi słuszne obawy,

¹² Ioannes Paulus II, *Litterae encyclicae „Redemptor hominis”*, n. 17, Acta Apostolicae Sedis. Commentarium Officiale 71 (1979), 278.

¹³ A. Łuszczyński, M. Łuszczyńska, *Od wrogości, przez niechęć do akceptacji. Kościół katolicki wobec demokracji*, <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/Content/39040/PDF/007.pdf> (dostęp: 17.09.2024).

¹⁴ P. Bortkiewicz, „Podążanie razem” – kwestie dyskusyjne wokół Synodu o synodalności, Teolo-

ponieważ rzeczywiście nie jest on do pogodzenia z założeniem, że władza w Kościele, z ustanowienia Bożego może być sprawowana przez osoby mające udział w kapłaństwie przez sakrament święceń, a świeccy ochrzczeni mogą mieć w niej udział w zakresie przewidzianym przez prawo. Konstrukcja kan. 129 § 1–2 KPK¹⁵ wskazuje, że zwyczajnie władzę rządzenia sprawują duchowni, a świeccy mają w niej udział w wyniku pewnego odstępstwa od powyższej zasady.

4. SYNOD STRUKTURĄ DEMOKRATYCZNĄ?

Po nakreśleniu szeregu zarzutów stawianych w mediach instytucji Synodu i po wskazaniu zakresu pojęć demokracja i demokratyzacja, można teraz podjąć próbę odpowiedzi na pytanie postawione w temacie mojego przedłożenia: czy Synod stanowi demokratyzację Kościoła? Czy kanonicznoprawna struktura Synodu i dokumenty, które o nim mówią, czynią taki zarzut zasadny?

Kodeks prawa kanonicznego przepisy o synodzie biskupów sytuuje w księdze drugiej – *Lud Boży*, części drugiej *Hierarchiczny ustrój Kościoła* w sekcji pierwszej – *Najwyższa władza Kościoła*, po rozdziale dotyczącym Biskupa Rzymskiego i Kolegium Biskupów. Stąd wynika dość jasno, że instytucja synodu została przez prawodawcę uznana za element wchodzący w hierarchię Kościoła, nie stanowi zaś jej zaprzeczenia¹⁶.

Warto w tym miejscu przytoczyć dwa kanony Kodeksu prawa kanonicznego, które Synod biskupów definiują i nadają mu określone cele: Synod stanowi zebranie biskupów pochodzących z różnych regionów świata, którego celem jest świadczenie pomocy papieżowi poprzez radę. Zadaniem synodu jest rozpoznawanie spraw, stanowiących tematykę zebrania, ale nie ostateczne ich rozstrzygnięcie i wydawanie dekretów, chyba że taka władza zostanie nadana przez papieża¹⁷.

Przywrócenie instytucji synodu biskupów miało na celu dać nową formę

gia i Moralność 17 (2022), 13.

¹⁵ Kodeks Prawa Kanonicznego (dalej: KPK), kan. 129 – § 1. Zdolnymi do władzy rządzenia, która jest w Kościele z ustanowienia Bożego i która jest również nazywana władzą jurysdykcji, są zgodnie z przepisami prawa ci, którzy otrzymali święcenia. § 2. W wykonywaniu tej władzy mogą współdziałać wierni świeccy, zgodnie z przepisami prawa.

¹⁶ Na marginesie należy również zaznaczyć, że hierarchiczny ustrój Kościoła jest instytucją pochodzącą z Bożego ustanowienia. Synod biskupów zaś jest przez Najwyższego Prawodawcę wpisany w tę hierarchiczną strukturę Ludu Bożego, a więc jest jednym z aktualnych sposobów przeżywania tejże struktury.

¹⁷ KPK, kan. 342 – Synod Biskupów jest zebraniem biskupów wybranych z różnych regionów świata, którzy zbierają się w określonym czasie, aby wzmacniać ścisłą łączność między Biskupem Rzymu i biskupami, jak również temuż Biskupowi Rzymskiemu świadczyć pomoc swoją radą na rzecz ochrony oraz wzrostu wiary i obyczajów, a także zachowania i umocnienia dyscypliny kościelnej, i rozważenia problemów związanych z działalnością Kościoła w świecie.

Kan. 343 – Zadaniem Synodu Biskupów jest rozpatrywanie przedstawionych mu spraw i wyświadczenie wniosków, nie zaś ich rozstrzygnięcie i wydawanie odnośnie do nich dekretów, chyba że w pewnych przypadkach zostanie mu nadana władza decydująca przez Biskupa Rzymskiego, do którego należy wówczas zatwierdzenie decyzji Synodu.

wyrażenia kolegalności, stałej więzi pomiędzy biskupami lokalnych Kościołów a papieżem¹⁸. Synod biskupów, co zostało wskazane również w Soborowym Dekrecie o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele¹⁹, ma służebny charakter wobec urzędu papieskiego; stanowi pomocnicze kolegium. *Fakt, że papież musi potwierdzić i promulgować w sposób całkowicie wolny podjęte decyzje jest właściwym i tradycyjnym tego potwierdzeniem*²⁰. Synod biskupów mógłby korzystać z władzy decydującej wtedy i tylko wtedy, gdy Biskup Rzymski takiej władzy by mu udzielił. I tu jednak doktryna wskazuje na pewne ograniczenia: tak podjęte decyzje synodu nie byłyby obowiązujące niejako automatycznie, ale dopiero po zatwierdzeniu dokonanym przez papieża oraz przewidzianej prawem promulgacji²¹.

Pozostaje jeszcze zagadnienie uczestników Synodu. Papież Franciszek poprzez synod „chce usłyszeć od całego Kościoła o tym, co się dzieje w lokalnych parafiach”²². Należy jednak podkreślić, że to „biskupi obecni na synodzie powinni być głosem Ludu Bożego z ich własnych diecezji”²³. Z samej przytoczonej wyżej definicji kodeksowej Synodu Biskupów wynika, że jest to instytucja, będąca „zebraniem biskupów, chociaż w jego obradach mogą brać udział także niebiskupi”²⁴. Zgodnie z Konstytucją *Episcopalis communio* członkami Synodu są podmioty określone w kan. 346 KPK, a więc większość to biskupi wybrani przez konferencje biskupów, kardynałowie stojący na czele dykasterii Kurii Rzymskiej, patriarchowie, arcybiskupi więksi niebędący patriarchami Kościołów wschodnich i inni członkowie mianowani przez biskupa Rzymu (biskupi lub inni duchowni, nieprzekraczający 15 % ogółu uczestników)²⁵. To wykaz osób, które cieszą się na synodzie prawem głosu. Należy jednak zaznaczyć, że nie jest to wykaz enumeratywny. Ten sam artykuł konstytucji *Episcopalis communio* w § 2 wskazuje: *Zależnie od tematu i okoliczności można wezwać na zgromadzenie Synodu także pewne inne osoby, które nie są biskupami, a których rola jest określona za każdym razem przez Biskupa Rzymskiego*. Ponadto – zgodnie z art. 12 *Episcopalis communio*: *Na zgromadzenie Synodu mogą zostać zaproszeni bez prawa głosu: 1) eksperci, którzy współpracują z sekretarzem specjalnym z uwagi na swą kompetencję odnośnie do tematu zgromadzenia Synodu, do których można dodać kilku konsultorów Sekretariatu Generalnego; 2) audytorzy, którzy wnoszą swój wkład do prac zgromadzenia ze względu na swoje doświad-*

¹⁸ Por. T. Nawracała, *Synodalność Kościoła w świetle nauczania papieża Franciszka: wyzwanie czy zagrożenie?*, w: *Kultura spotkania w ujęciu papieża Franciszka*, red. P. Kiejkowski, Poznań 2020, 69.

¹⁹ Concilium Oecumenicum Vaticanum II, *Decretum de pastoralis episcoporum munere i Ecclesia „Christus Dominus”*, n. 5, Acta Apostolicae Sedis. Commentarium officiale 58 (1966), 675.

²⁰ T. Nawracała, art.cyt., 75.

²¹ Por. Franciscus, *Constitutio Apostolica „Episcopalis communio” de Synodo Episcoporum*, art. 18, Acta Apostolicae Sedis. Commentarium Officiale 110 (2018), 1374; E. Górecki, *Komentarz do kan. 343*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, t. II/1, red. J. Krukowski, Poznań 2005, 177; T. Nawracała, art.cyt., 78.

²² P. Bortkiewicz, art.cyt., 11.

²³ T. Nawracała, art.cyt., 73.

²⁴ E. Górecki, *Komentarz do kan. 342*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, dz.cyt., 175.

²⁵ Franciscus, dz.cyt., art. 2. Por. E. Górecki, *Komentarz do kan. 346*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, dz.cyt., 181.

czenie i wiedzę; 3) delegaci bratni, reprezentujący Kościoły i wspólnoty kościelne, które nie są jeszcze w pełnej komunii z Kościołem katolickim. § 2. W pewnych okolicznościach mogą być mianowani, bez prawa głosu, pewni goście specjaliści, którzy są uznawani za szczególne autorytety w odniesieniu do tematu zgromadzenia Synodu. Przytoczone normy wskazują z jednej strony na to, że biskupi rzeczywiście są pierwszorzędnymi członkami Synodu, cieszącymi się prawem głosu. Papież jednak może wezwać na zebranie Synodu osoby spoza episkopatu i określić każdorazowo ich rolę, a zatem – jak się wydaje – również udzielić im prawa głosu. Poza tymi osobami w Synodzie uczestniczą również specjaliści oraz niekatolicy, którzy – nie mając prawa głosu – wspierają episkopat swoją wiedzą i doświadczeniem.

W ramach podsumowania chciałbym zaproponować tezę wskazaną przez ks. prof. Tomasza Nawracałę: *Synod pozwala [...] na równoczesne skonfrontowanie wielu głosów, które wyrażają bogate doświadczenie egzystencjalne uczniów Chrystusa. Sporo z nich, sygnalizowanych tylko, powinno stać się podstawą do dalszych badań odpowiednich dykasterii rzymskich. Nie można oczekiwać rozwiązania wszystkich kwestii podczas obrad jednego synodu*²⁶.

Tak rozumiany Synod nie stanowiłby w żadnej mierze postawionego w tytule tego przedłożenia zagrożenia demokratyzacją. Po pierwsze, dlatego że nie pozwala na to jego prawne usytuowanie. Po wtóre, dlatego że ewentualne próby rozmycia doktryny – gdyby się pojawiły – natknęłyby się na swoisty „bezpiecznik” w postaci wykwalifikowanych pracowników rzymskich agend, służących papieżowi pomocą w sprawowaniu posługi piotrowej. Wszakże ostatecznie to on pozostaje jedynym podmiotem wyposażonym we władzę wprowadzenia lub niewprowadzenia owocu pracy Synodu w obieg *Magisterium Ecclesiae*.

BIBLIOGRAFIA

Źródła

- Concilium Oecumenicum Vaticanum II, *Decretum de pastoralis episcoporum munere i Ecclesia „Christus Dominus”*, Acta Apostolicae Sedis. Commentarium officiale 58 (1966), 673–701.
Franciscus, *Constitutio Apostolica „Episcopalis communio” de Synodo Episcoporum*, Acta Apostolicae Sedis. Commentarium officiale, 110 (2018), 1359–1378.
Ioannes Paulus II, *Litterae encyclicae „Redemptor hominis”*, Acta Apostolicae Sedis. Commentarium officiale 71 (1979), 257–324.
Kodeks Prawa Kanonicznego, Poznań 2022.

Opracowania

- Bortkiewicz P., „Podążanie razem” – kwestie dyskusyjne wokół Synodu o synodalności, *Teologia i Moralność*, 17 (2022), 9–21.
Górecki E., *Komentarz do kan. 342*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, t. II/1, red. J. Krukowski, Poznań 2005.
Górecki E., *Komentarz do kan. 343*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, t. II/1, red. J. Krukowski, Poznań 2005.

²⁶ T. Nawracała, art.cyt., 71.

- Górecki E., *Komentarz do kan. 346*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, t. II/1, red. J. Krukowski, Poznań 2005.
- Nawracała T., *Synodalność Kościoła w świetle nauczania papieża Franciszka: wyzwanie czy zagrożenie?*, w: *Kultura spotkania w ujęciu papieża Franciszka*, red. P. Kiejkowski, Poznań 2020, 69–89.

Netografia

- Abp Galbas: wbrew istniejącym lękom, celem synodu nie jest zmiana doktryny Kościoła*, <https://misyjne.pl/abp-galbas-wbrew-istniejącym-lekom-celem-synodu-nie-jest-zmiana-doktryny-kosciola/> (dostęp: 16.09.2024).
- Jóźwiak M., *Synodosceptycy – jakie są największe obawy związane z synodem?*, <https://misyjne.pl/synodosceptycy-jakie-sa-najwieksze-obawy-zwiazane-z-synodem/> (dostęp: 16.09.2024).
- Kapłaństwo kobiet, demokratyzacja Kościoła. Synod o Synodalności rozpoczął nową debatę*, <https://pch24.pl/kaplanstwo-kobiet-demokratyzacja-kosciola-synod-o-synodalnosci-rozpoczal-nowa-debate/> (dostęp: 16.09.2024).
- Kard. Pell wskazywał na zagrożenia procesu synodalnego*, <https://misyjne.pl/kard-pell-wskazywal-na-zagrozenia-procesu-synodalnego/> (dostęp: 16.09.2024).
- Krzyżak T., *Synod obok “synodu”. Antidotum Franciszka na groźbę schizmy?*, <https://catolico.stacja7.pl/dwa-synody-jak-ugasic-schizme/> (dostęp: 16.09.2024).
- Łuszczyński A., Łuszczyńska M., *Od wrogości, przez niechęć do akceptacji. Kościół katolicki wobec demokracji*, <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/Content/39040/PDF/007.pdf>.
- Marek Miśko: Synod o synodalności: Czy to naprawdę potrzebne?*, <https://www.tysol.pl/a/112238-marek-misko-synod-o-synodalnosci-czy-to-naprawde-potrzebne> (dostęp: 16.09.2024).
- Nie powielajcie naszych błędów! Nawróceni anglikańscy hierarchowie ostrzegają przed procesem synodalnym*, <https://pch24.pl/nie-popelniajcie-naszego-bledu-anglikanscy-hierarchowie-ostrezegaja-katolikow-przed-procesem-synodalnym/> (dostęp: 16.09.2024).

IS THE SYNOD OF BISHOPS A THREAT OF DEMOCRATIZATION OF THE CATHOLIC CHURCH? SOME REMARKS IN LIGHT OF MEDIA CRITICISM OF THE SYNOD

Summary

The overview of the Synod on Synodality presented in the media, especially on the Internet, is not unambiguous. Among the critical voices, there is a claim that the Synod might be a part of a process of democratization the Catholic Church. This paper, which is based on a lecture delivered at a national scientific conference “Synodality – An Opportunity or a Threat for the Church”, is an attempt to respond to the question of whether the Synod of Bishops, as an institution, might actually pose a risk of democratizing the Church, or, on the contrary, is an instrument that assists the Bishop of Rome in his pastoral mission, in fruitful communion with bishops from all over the world.

Key words: canon law, Catholic Church, media, synodality, Synod of Bishops

Nota o Autorze

Ksiądz Adam MŁYNARCZYK – prezbiter archidiecezji częstochowskiej, mgr lic. prawa kanonicznego (UKSW – Warszawa) i mgr lic. teologii (UPJP II – Kraków), adwokat kościelny, członek Stowarzyszenia Kanonistów Polskich. Zainteresowania naukowe: kanoniczne prawo małżeńskie, prawo liturgiczne. ORCID ID: 0000-0003-1303-1036
Kontakt e-mail: mlynarczyk@mailplus.pl